

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Національний авіаційний університет
Освітня програма	6376 Економіка підприємства
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Національний авіаційний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	6376
Назва ОП	Економіка підприємства
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Козловський Сергій Володимирович, Ніколаєв Дмитро Петрович, Ніколаєнко Сергій Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	05.10.2023 р. – 07.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://surl.li/mcgvb>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/xVWP6E6>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки є актуальною, враховує сучасні вимоги регіону, ринку праці та інтереси стейкхолдерів. Цілі ОПП відповідають місії та стратегічним цілям розвитку НАУ. Обсяг освітньої програми «Економіка підприємства» відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження, зміст ОПП має чітку структуру, а освітні компоненти, включені до освітньої програми, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Освітній процес та структура ОПП передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОПП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Здобувачі ОПП активно беруть участь у науковій діяльності. ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів та НПП. Освітню програму забезпечує професійний та вмотивований науково-педагогічний персонал, який має можливість підвищувати кваліфікацію у Центрі підвищення кваліфікації в НАУ. НАУ залучає роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення є достатніми для реалізації ОПП. У ЗВО функціонує відділ моніторингу якості вищої освіти, головним завданням якого є формування політики гарантії якості освіти НАУ. У ЗВО розроблені необхідні внутрішні нормативні стандарти та положення, забезпечується прозорість та доступність до такої інформації. Виявлені під час експертизи слабкі сторони ОПП є несуттєвими та можуть бути виправлені в досить короткий термін, а надані рекомендації є досяжними та в цілому покращать дану ОПП. Таким чином, ОПП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню В.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

До більш вагомих сильних сторін та позитивних практик можна віднести: реальну співпрацю з стейкхолдерами, академічною спільнотою та здобувачами освіти на етапах розробки, перегляду та реалізації ОПП; використання досвіду аналогічних ОП іноземних ЗВО при вдосконаленні ОПП; участь Ради роботодавців факультету економіки та бізнес-адміністрування в реалізації ОПП; високий рівень культури академічної доброчесності в НАУ; функціонування Навчально-наукового інституту неперервної освіти НАУ; потужна матеріально-технічна база, бібліотека, медичний центр; високий рівень наукової діяльності НПП та здобувачів вищої освіти; інформативність офіційного веб-сайту університету.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін ОПП можна віднести низький рівень популяризації неформальної освіти серед здобувачів ОП, попри наявний у них інтерес, – рекомендуємо протягом місяця провести зустрічі зі здобувачами щодо інформування та популяризації неформальної та інформальної освіти та процедури перезарахування їх результатів. До недоліку можна віднести наявність у списку базової літератури ОК 2 та ОК 5 застарілої літератури, що вимагає необхідності протягом місяця оновити список літературних джерел зазначених ОК. Недоліком ЕГ вважає відсутність дати оприлюднення на сайті ЗВО відповідного проекту ОПП та загальної таблиці пропозицій та зауважень від студентів, роботодавців та інших стейкхолдерів. Рекомендовано: сформувати узагальнюючий документ за результатами обговорення ОП із зазначенням загальної інформації про стейкхолдерів, рекомендацій/зауважень, дати отримання повідомлення та дати прийняття рішення щодо врахування/відхилення пропозицій.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Діяльність Національного авіаційного університету (далі НАУ) регулюється правоустановчими документами які наведено на сайті університету у вкладці «Університет», де розміщено «Статут НАУ» (<http://surl.li/amepd>), «Стратегію розвитку НАУ до 2030 р.» (<http://surl.li/eojcs>) та інші документи, такі як «Концепція інноваційного розвитку», «Колективний договір» і ін. (<http://surl.li/ehbav>). Даний розділ якісно та зручно надає інформацію щодо діяльності ЗВО. Так, у даній рубриці чітко, змістовно та структуровано подано інформацію яка стосується практично

усіх видів діяльності університету. «Стратегія розвитку НАУ до 2030» підтверджує, що освітня діяльність програми що акредитується відповідає цілям освітньої діяльності ЗВО. На зустрічі 1 (з керівництвом), проректор з навчальної роботи А. Полухін зазначив, що місія та стратегія ЗВО має свою специфіку і орієнтована саме на авіаційну галузь, а діяльність даної кафедри започаткована з 1972 року і постійно оновлюється до сучасних вимог та вимог які прописують у Стратегії ЗВО. Стратегія НАУ затверджена у грудні 2018 року (<http://surl.li/eojcs>) і визначає пріоритетність набуття ЗВО статусу «дослідницького університету» (ст. 3) за напрямками розвитку: освітнього процесу, науки, інтернаціоналізації, кадрової політики та інновацій. Зазначені у відомостях СО, ОП (<http://surl.li/maolg>) «мета/цілі ОП» – корелюється зі «Стратегією ЗВО» та визначені як «підготовка висококваліфікованих професіоналів з економіки, які володіють сучасним економічним мисленням,..... у авіаційній сфері та основних галузях економіки» (п. 2.1. ОП). Слід, констатувати, що цілі ОП відповідають стратегічним цілям «Доктрини розвитку НАУ на 2014-2025 р.» (<http://surl.li/bdplh>) (затвердженої 10.06.2015 р.) у положенні «стратегічні цілі», а саме: «забезпечення інноваційного прориву в сфері підготовки елітних фахівців різних освітніх ступенів, виконання перспективних наукових досліджень, розроблення та комерціалізації технологій з пріоритетних наукових напрямків».

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Для забезпечення врахування інтересів заінтересованих осіб при реалізації даної ОП, ЗВО проводить: 1) Моніторинг якості та змісту освітніх послуг на основі анкетування здобувачів (<http://surl.li/kytcd>), де є питання стосовно потреб здобувачів (станом на 2023 рік пропозиції від здобувачів не має). Також є опитування здобувачів стосовно пропозицій вдосконалення ОП і на рівні кафедри - <http://surl.li/kuiuq> (п. «опитування»), де є пропозиції з удосконалення вибіркового ОК. 2) Врахування рекомендацій випускників, студентського самоврядування даної ОП - <http://surl.li/kuiuq>, <http://surl.li/kujly> (п. «випускники») Астахова К. та Храпача В. стосовно питань стратегічного управління та розширення ОК, а саме дисципліни «Конкурентоспроможність потенціалу підприємств» та «Управління розвитком соціально-економічних систем». 3) Для забезпечення інтересів стейкхолдерів, ЗВО було сформовано Раду роботодавців НАУ (<http://surl.li/mbyvcq>), діяльність якої регулюється «Положенням про Раду роботодавців НАУ» (<http://surl.li/bdqcj>). Стосовно даної ОП є взаємодія з «Радою роботодавців факультету економіки та бізнес-адміністрування» (<http://surl.li/hcldl>), де наведено інформацію про план роботи Ради (<http://surl.li/mbywvl>), протоколи засідань (<https://cutt.ly/AwmCdGoy>, <https://cutt.ly/awmCd47M>). ЕГ засвідчує відповідність роботи Ради роботодавців тим заходам, які наведені на сайті ЗВО, що також знайшло своє підтвердження при спілкуванні з роботодавцями (І. Зібницький) стосовно даної ОП, врахування пропозиції щодо удосконалення ОК та ПРН. На Зустрічі 5 (з роботодавцями) було підтверджено, що у рамках ОП періодично здійснюється опрацювання та врахування пропозицій та рекомендацій стейкхолдерів. Також на ОП було отримано позитивні рецензії від д.е.н., проф. І. Мягких (<https://cutt.ly/EwmCfiE8>), директора ТОВ «Кейнас» О. Гнатчук (<https://cutt.ly/qwmCfhr8>), директора «ВІП-АВІА Сервіс» О. Пелех (<https://cutt.ly/4wmCfEKb>), д.е.н., проф. В. Щелкунова (<https://cutt.ly/swmCfKaT>). На зустрічі з роботодавцями проф. І. Мягких зазначила, що нею було внесено пропозиції вдосконалення ОП в аспекті галузевого спрямування, а також пропозиції з забезпечення спеціальних фахових компетенцій (ФК 14) стосовно довгострокового розвитку. Роботодавець О. Гнатчук висунув пропозиції щодо вибору ОК які можуть формувати навички soft skills, запропонував ввести ОК у дану ОП, такі як «Поведінкова економіка», «Сталий розвиток компаній» та зазначив про необхідність розгляду в ОП проблемних питань стосовно людського капіталу. На сайті кафедри (<https://cutt.ly/QwmCgeOk>) наведено інформацію про напрями співробітництва кафедри на внутрішньому та міжнародному рівні, де зазначено про основних партнерів кафедри у рамках реалізації даної ОП. На зустрічі стейкхолдер І. Зібницький зазначив також про співпрацю кафедри з асоціацією митних брокерів в рамках даної ОП. ЕГ може стверджувати, що пропозиції заінтересованих сторін в рамках даної ОП враховуються та впроваджуються у освітній процес.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та ПРН відповідають тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці та містять низку професійних акцентів щодо здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців з економіки (з особливостями галузевого спрямування авіаційної галузі), які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і прикладними навичками, здатних вирішувати дослідницькі й управлінські завдання та проблеми функціонування економічних систем різного рівня. На зустрічі з керівництвом, проректор А. Полухін зазначив, що при реалізації даної ОП, особливо за умов війни та інших форс-мажорних ситуацій, ЗВО намагається забезпечувати практичну орієнтованість навчання (за умов їх ситуаційного припинення стосовно авіаперевезень), у напрямку переорієнтування авіа спрямування на транспортні (подібні логістичні задачі), що також було підтверджено деканом факультету економіки та бізнес-адміністрування С. Смерічевським. Зазначена відповідність забезпечується досягненням ПРН визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. ЗВО надав докази щодо достатності ПРН визначених Стандартом для відображення галузевого аспекту у напрямку унікальності даної ОПП яка спрямована саме на забезпечення економіки в авіа галузі (та подібних). Врахування тенденцій ринку праці в рамках ОП підтверджується роботодавцями О. Гнатчук (на зустрічі з ЕГ), випускником В. Храпач стосовно формування конкурентоспроможності підприємств та проходження практики у страховій компанії ТАС. Інформацію про потреби ринку праці ЗВО було отримано від стейкхолдерів на зустрічі з ЕГ. Особливості регіонального і галузевого аспекту

реалізації ОП чітко визначені в ОПП, це авіаційна сфера, транспортні перевезення (логістика) та ін, які відображаються у тематиці ОК5 (<http://surl.li/kywce>), ОК6 (<http://surl.li/kywbt>) та інших ОК, а також в індивідуальній освітній траєкторії здобувача, практичній підготовці, в тематиці курсових робіт та при підготовці кваліфікаційних робіт (<http://surl.li/kyvxz>). За інформацією гаранта, при реалізації даної ОП враховано досвід низки провідних вітчизняних ЗВО: НУ «Одеська політехніка» (<http://surl.li/kyxhz>); Полтавський державний аграрний університет (<http://surl.li/kyxlx>); Кам'янець-Подільський НУ ім. І. Огієнка (<http://surl.li/kyxgf>); НТУУ «КПІ ім. І. Сікорського» (<http://surl.li/kyxdo>) та інших ЗВО в аспекті забезпечення ОК та вибіркових дисциплін. Щодо урахування досвіду іноземних ЗВО, то за інформацією гаранта та зав. кафедри, це здійснюється за рахунок вивчення досвіду подібних програм у США (<http://surl.li/kyxyz>), Великобританії (<http://surl.li/kyxyo>), Італії (<http://surl.li/kyuyag>). На сайті кафедри також зазначено про міжнародну співпрацю у рамках даної ОП (<https://cutt.ly/qwmCgzpF>), що було підтверджено ЕГ під час зустрічей, яка направлена також на вдосконалення та підвищення якості даної ОП. Також слід звернути увагу на відсутність у ОПП «національної кредитної мобільності», що потребує урахування у даній ОПП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Аналіз силабусів і робочих програм навчальних дисциплін дав змогу зробити висновок, що за їх змістом ОПП відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 «Економіка» (<https://cutt.ly/fwmCgIeZ>). А саме, перелік загальних та спеціальних компетенцій, ПРН повністю співпадає зі вказаним Стандартом. До ОП введено ОК, які дозволяють послідовно та комплексно, за допомогою використовуваних методів та технологій, сформувані у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня загальні та фахові компетентності. Також ОП виконує вимоги, визначені у Національній рамці кваліфікацій. Усі компетенції та ПРН забезпечуються обов'язковими ОК. Також у ОП вказано, що «ОП розроблена на основі стандарту вищої освіти України за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки другого (магістерського) рівня вищої освіти (затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 року № 382) (ст. 2.), що відповідає дійсності. Крім того, в ОПП введено додаткові ФК 12, 13, 14, 15 та ПРН 16, 17, 18, 19, які підкреслюють особливість даної ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Врахування пропозицій здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів щодо вдосконалення ОПП. 2. Врахування досвіду закордонних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність у ОПП «національної кредитної мобільності». ЕГ у процесі проектування програми рекомендує додати перелік партнерів у рамках «національної академічної мобільності».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОПП в цілому відповідають місії та стратегічним орієнтирам розвитку ЗВО. Позиції основних стейкхолдерів та інших зацікавлених сторін при визначенні цілей та ПРН за ОПП враховані. Цілі ОПП урахують тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, врахування регіонального контексту здійснюється за рахунок налагодження зв'язків з підприємствами-практиками. ОПП в цілому дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 051. Для посилення ОПП є доцільним врахувати у проектуванні ОПП положення щодо «національної академічної мобільності». Враховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОПП повністю відповідає вимогам підкритеріїв 1.1-1.4, що відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми «Економіка підприємства» відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить 90 кредитів ЄКТС. Термін навчання – 1 рік 4 місяці. Обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти складає 66 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг вибіркових дисциплін становить 26,7% (24 кредити) від обсягу ОПП і відповідає вимогам статті 62 п. 15 Закону України «Про вищу освіту». Освітні компоненти плануються в обсязі не менше 3,5 кредитів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОПП «Економіка підприємства» має чітку структуру, яка відповідає вимогам Положення про освітні програми НАУ (<http://surl.li/aczsi>). Освітні компоненти логічно взаємопов'язані між собою, що зазначено в структурно-логічній схемі ОПП. Навчальний план, сформований відповідно до опису ОПП та структурно-логічної схеми. Аналізуючи Матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами, отримано висновок, що кожен ПРН охоплено змістом освітньої програми. Спираючись на інформацію, отриману від фокус-груп, ЕГ дійшла висновку, що освітні компоненти забезпечують досягнення заявлених в ОП цілей та програмних результатів. Розподіл кредитів за семестрами складає 30 кр. / 33 кр. / 27 кр. При цьому згідно Положення про освітні програми НАУ навантаження у рік має складати 60 кредитів. У Методичних рекомендаціях з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в НАУ (<http://surl.li/eishz>) у розділі 3, також регламентовано навантаження 60 кредитів в рік, 30 кредитів у семестр. Такий розподіл, за словами начальника навчально-методичного відділу, направлений на ущільнення навчального процесу і відповідає п.2 Наказу МОНУ №406 від 16.03.2020.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОПП загалом відповідає предметній області заявленої спеціальності 051 Економіка. При аналізі навчально-методичного забезпечення обов'язкових освітніх компонентів, у тому числі робочих програм навчальних дисциплін (<http://surl.li/kuiuq>), можна зазначити, що зміст таких ОК відповідає об'єкту вивчення (сучасні економічні процеси та явища, наукові методи нормативного, кількісного та інституційного аналізу, інструментарій формування ... економіки підприємства), теоретичному змісту предметної області (загальні закони та тенденції економічного розвитку, мотивація та поведінка суб'єктів ринку; теорії мікро-, макро- і міжнародної економіки; сучасні кількісні методи аналізу економічних процесів; ... теорії економічного управління для різних виробничих систем і секторів економіки) і дозволяє забезпечити усі загальні та фахові компетентності. На зустрічі роботодавцями було підтверджено, що здобувачі оперують економічними термінами та мають достатні знання зі спеціальності. Зміст вибіркових компонентів ОПП дає можливість поглибити та розширити знання здобувачів із зазначеної предметної області (такі ОК як «Антикризове управління підприємством», «Превентивна економіка», «Бізнес-проекування розвитку підприємств», «Поведінкова економіка» тощо (<http://surl.li/kytrc>)). Всі програмні результати навчання, що визначені в ОПП, забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами, що відображено у матрицях відповідності. ОПП не є міждисциплінарною.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОПП дає можливість здобувачам вищої освіти формувати індивідуальну освітню траєкторію яка реалізується через вибір навчальних дисциплін в обсязі 24 кредити (26,7 % від обсягу ОП) і відповідає ст. 62 п.15 Закону України «Про вищу освіту». В НАУ це регламентується Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії ЗВО НАУ (<http://surl.li/dhbog>); про індивідуальний навчальний план студента (<http://surl.li/bdngn>). Вивчення вибіркових компонент ОПП передбачено в двох семестрах (усього – 6 вибіркових дисциплін): 1, 2 семестри – по 3 дисципліни в кожному, причому, на курсі, мінімум, одна з них має бути не фаховою (з не споріднених освітніх програм). На зустрічі Гарант зазначила, що такими дисциплінами є «Управління логістичними бізнес-процесами» та «Проекування ланцюгів постачання». Положення чітко описує процедуру

обрання вибірових дисциплін (<http://surl.li/eisee>). Перелік вибірових ОК та їх силабуси розміщені на сайті кафедри (<http://surl.li/kytrc>). Терміни регулюється кафедрою ЕПТ згідно Розпоряджень НАУ (<http://surl.li/jrzar>). Вибір відбувається з двох блоків в кожному семестрі: рекомендовані (3 ОК) та альтернативні (3 ОК) вибірові дисципліни – разом з шести ОК. Всі дисципліни обох переліків (рекомендованих та альтернативних) є вибіровими відповідно до можливості вибору кожної з них здобувачем вищої освіти. Гарант та начальник навчально-методичного відділу НАУ зазначили, що здобувачі можуть обрати вибірові ОК з інших ОП із загальноуніверситетського переліку (<http://surl.li/jtemi>), і, за умови відповідності розкладу, можуть їх вивчати. Здобувачі даної ОПП їх не обирали. Здобувачі вищої освіти під час відеозустрічі зазначили, що інформацію з процедурою вибору та вибіровими компонентами ознайомлені і самостійно робили вибір. Організацією зустрічі щодо пояснення процедур вибору і презентації вибірових дисциплін займалась куратор групи. Це ж підтвердила сама куратор. Для певних категорій студентів (працюють за спеціальністю, переведені з інших ЗВО за наявності академічної різниці тощо) може бути надане вільне відвідування занять відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування навчальних занять студентами університету (<http://surl.li/ajjif>). Ще однією можливістю є вибір здобувачами вищої освіти баз практики, тем курсових та кваліфікаційних робіт, а також публікація тез та наукових статей за темою кваліфікаційної роботи. На інтерв'ю здобувачі вищої освіти підтвердили свої знання та розуміння формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів за ОПП Економіка підприємства здійснюється шляхом проходження Професійної практики у сфері економіки підприємства (ОК9) – 4,5 кр. ЄКТС в 1-мк семестрі та Переддипломної практики (ОК10) – 6 кр. ЄКТС у другому семестрі, які відносяться до обов'язкової частини ОПП. Регламентація та організація практичної підготовки здобувачів забезпечується Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<https://cutt.ly/bDzPfw>) та Положенням про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти НАУ (<https://bit.ly/3RfiePn>). На кафедрі розроблені та затверджені програми практики (<http://surl.li/lcbwf>, <http://surl.li/ldhim>). Базами практики виступають підприємства різної форми власності, організації та установи. Перелік підприємств-партнерів та угоди про співпрацю розміщені на сайті ЗВО (<http://surl.li/kyuft>). На зустрічах фокус-груп представники підприємств підтвердили факт проходження практики здобувачами на підприємствах та відзначили їх високий рівень знань та ґрунтовну підготовку (Рада роботодавців ФЕБА, генеральний директор ТОВ «Берсен УкрКорп»). Компетентності, отримані під час практичної підготовки, є корисними здобувачам вищої освіти та необхідні для подальшої професійної діяльності, що підтверджено роботодавцями та студентами, зокрема, ЗК4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК5 Здатність працювати в команді; ЗК8 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні; ФК3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки; ФК4 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження; ФК7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання; ФК12 Здатність розробляти альтернативні варіанти стратегічного розвитку підприємства та обирати їх за визначеними критеріями. Аналіз практик здобувачів показав ідентичність аналізованих фінансових показників. На зустрічі НПП така ситуація була пояснена проходженням практик на різних підприємствах, отже, необхідністю розрахунку відповідних показників. В іншому, зміст практик логічно доповнює один одного.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям через вивчення обов'язкових освітніх компонент таких як «Ділова іноземна мова», «Методологія прикладних досліджень у соціально-економічній сфері», «Глобальна економіка» та запропонованих вибірових ОК «Поведінкова економіка», «Управління людськими ресурсами». Здобуття soft skills забезпечується через методи та форми проведення навчальних занять: роботу в групах, кейс-методах. Здобувачі також беруть участь у проходженні навчальних курсів, у студентському науковому гуртку, студентському самоврядуванні.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 051 Економіка відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Розробка навчального плану та співвідношення обсягів ОК здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в НАУ (<http://surl.li/eishz>). Розподіл фактичного навантаження на здобувачів ОС магістра в межах одного кредиту має бути на рівні 33% - аудиторні навчальні заняття та 67% - самостійна робота. Аудиторне навчання розподілено рівномірно: 16 год. на тиждень у 1-му та 15 год. у 2-му семестрах, що відповідає вимогам Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів (у розділі 3 зазначено, що сумарний обсяг аудиторних навчальних занять на тиждень становить для ОС магістра до 18 годин). Самостійна робота регламентується Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3ZfydI>). За результатами інтерв'ювання здобувачів вищої освіти встановлено, що розподіл навчального навантаження за навчальним планом аудиторна/самостійна робота є достатнім для формування програмних результатів навчання та таким, що не перевантажує навчальну роботу студента. Це ж підтверджують результати анкетування здобувачів вищої освіти даної ОПП.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОПП «Економіка підприємства» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання не здійснюється. Університет працює над забезпеченням умов впровадження дуальної форми навчання, зокрема діє Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти в НАУ (<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/6/organized.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Діяльність Ради роботодавців факультету економіки та бізнес-адміністрування щодо питань надання баз практики та можливості працевлаштування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки відсутні.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг ОПП відповідає вимогам законодавства, а її зміст має чітку структуру та загалом відповідає предметній області заявленої спеціальності 051 Економіка. Структура ОПП дає можливість здобувачам вищої освіти формувати індивідуальну освітню траєкторію. ОПП передбачає практичну підготовку та набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Виходячи з встановлених Експертною групою фактів, можна вважати відповідність ОПП критерію 2 достатньою – вимоги підкритеріїв 2.1-2.9 виконано повністю, проте відсутні інноваційні/взірцеві практики, що відповідає рівню В. Рекомендації: поетапний розвиток дуальної освіти в ЗВО у співпраці зі стейкхолдерами.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Алгоритм та процедури прийому на навчання за ОПП «Економіка підприємства» наведено на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/hwmCg3jh>), а також регулюються «Правилами прийому до НАУ» (затверджені 19.04.2023р.) (<https://cutt.ly/rwmChiUW>) відповідають вимогам МОНУ (<https://cutt.ly/AwmChbnc>) та розміщені у вільному доступі на офіційному вебсайті Університету на якому систематизована вся необхідна інформація щодо вступної кампанії. ЕГ дійшла висновку, що в правилах прийому дискримінаційні положення для потенційних вступників

відсутні, а самі правила є систематизованими, чіткими, зрозумілими та відповідають Умовам прийому на навчання до закладів вищої освіти України. Під час робочої зустрічі ЕГ зі здобувачами було підтверджено, що вони ознайомилися із правилами прийому перед вступом, вважають їх зрозумілими, а вступну процедуру прозорою (здобувачі Чупіка О., Лобур Ю.). Під час Зустрічі 6 (із адмін. персон.), заступником відповідального секретаря Приймальної комісії А. Мариною було підтверджено алгоритм вступу на дану ОПП, що дало змогу ЕГ підтвердити фаховість роботи зазначеного відділу та роботи у відповідності до вимог законодавства.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Вступ на ОПП здійснюється відповідно до Правил прийому до НАУ (<https://cutt.ly/ewmChSke>) (положення р. 2, ст. 11; р. 5, ст. 17; р. 5.3, ст. 18). Детальна інформація про вступ наведено на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/swmCh5aj>). Робота приймальної комісії регулюється «Положенням про приймальну комісію НАУ» (<https://cutt.ly/iwmCjcJT>) та «Положенням про фахову комісію НАУ» (<https://cutt.ly/cwmCjDoS>), де чітко визначені питання організаційної роботи Приймальної комісії. Вступ на ОП здійснюється на основі розрахунку конкурсного балу ЄВІ + ЄФВВ «Предметний тест з економіки та міжнародної економіки», інформація на сайті ЗВО - <https://cutt.ly/bwmCj3oA>, де також наведено і Програму фахового іспиту (<https://cutt.ly/mwmCkHoV>) для вступників на базі спеціаліста/магістра та співбесіда з іноземної мови (замість ЄВІ). ЕГ встановлено та підтверджено на Зустрічі 6 (із адмін. персон.), що особливості ОПП враховується через «Програму фахового іспиту», яка переглядається та оновлюється щороку, з урахуванням потреб економіки, пропозицій заінтересованих осіб. Конкурсний бал вступника визначається за формулою $KB = 0,2 \text{ ЄВІ (англійська)} + 0,2 \text{ ЄВІ (ТЗНК)} + 0,6 \text{ ЄФВВ}$ (про що і зазначено у Відомостях самооцінювання ЗВО). На Зустрічі 6 (із адмін. персон.), А. Мариною, заступником відповідальним секретарем приймальної комісії було зазначено, що програма фахового вступного випробування для даної ОПП щороку переглядається, відбувається врахування думок всіх заінтересованих осіб. Після чого програма затверджується на засіданні приймальної комісії та до квітня поточного року оприлюднюється на веб сайті університету.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти відображено в «Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність у НАУ» (<https://cutt.ly/QwmCkKpP>). Відповідно до п. 8.1 даного положення, визнання результатів навчання в рамках академічної мобільності з ЗВО-партнерами здійснюється з використанням ЄКТС або на основі використання системи оцінювання закладу-партнера якщо в ній не застосовується ЄКТС на підставі наданого здобувачем документа (п. 8.4). У п. 8.9 даного Положення також визначено те, що НАУ сприяє Perezарухуванню кредитів та оцінок, здобутих під час академічної мобільності, яка відбувається на основі заяви здобувача та попереднім погодженням із кафедрою/деканатом. Perezарухування результатів навчання отриманих в інших закладах освіти регулюється «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (від 08.03.2020 р.) (<https://cutt.ly/twmClH9>), де у п. 3.13- 3.36 зазначено про чіткий зрозумілий та доступний алгоритм проведення даної процедури. У п. 3.35 даного положення зазначено, що «здобувачі вищої освіти, які брали участь у академічній мобільності мають право на Perezарухування результатів їх успішного навчання, стажування, проведених наукових дослідженнях в інших ЗВО та наукових установах на підставі отриманих документів». ЕГ позитивно відмітила і те, що в НАУ є «Положення про порядок переведення (поновлення) студентів, які навчалися у ЗВО Донецької та Луганської областей на навчання до НАУ» (<https://cutt.ly/7wmClEtE>), які регулюють питання поновлення здобувачів до НАУ на основі заяви та інших документів (залікової книжки і т.ін), п. 2.1 що дає змогу забезпечити національні освітні інтереси України. Питання відрахування, поновлення і переведення у НАУ регулюється «Тимчасовим положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти НАУ» (<https://cutt.ly/owmClAKn>) в якому зрозуміло прописано дані процедури. На зустрічі зі здобувачами, було з'ясовано, що здобувачі знають про можливості визнання результатів отриманих в інших ЗВО, що підтвердили Ткаченко В., Чупіка О., Сафонік Н. та зазначили, що дану інформацію вони отримали від куратора, що підтверджується і даними ЗВО (<https://cutt.ly/pwmCl2mK>). Практик застосування вказаних правил на відповідній ОП не було, але під час робочої Зустрічі 6 (із адмін. персон.) начальник навчально-методичного відділу зазначив, що у НАУ є такі випадки Perezарухування, але на інших ОП. Загалом питання академічної мобільності НАУ трошки уповільнилося із зв'язку з війною, але такі практики є, про що було зазначено проректором А. Полухіним, який навів приклади такої мобільності здобувачів технічної направленості у 2023 році у Чехії (грантова підтримка здобувачів НАУ), що свідчить про те, що НАУ забезпечує можливості академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти НАУ» (<https://cutt.ly/6wmCziBx>). Відповідно до нього, результати навчання здобуті у неформальній чи інформальній освіті визнаються в обсязі, що не перевищує 25% від загального обсягу кредитів передбачених ОП (п. 2.5). Процедура визнання результатів неформальної та інформальної освіти регулюється даним Положенням (р. 3.) та передбачає звернення із заявою на ім'я декана з додатковими документами, які підтверджують результати неформальної освіти (сертифікати, дипломи, свідоцтва тощо). Строк розгляду заяви та прийняття рішення становить не більше 10 робочих днів. Створюється комісія у складі заступника декана, гаранта, завідувача кафедри та науково-педагогічних працівників які забезпечують викладання дисципліни і які відповідно приймають рішення про перезарахування (керуючись п. 3.4 даного положення стосовно частки не менш 75% для повного перезарахування). Експертна група не змогла оцінити дотримання правил визнання результатів навчання отриманих в неформальній освіті через відсутність таких практик на даній ОП, проте в ході робочої зустрічі, здобувачі вищої освіти (В. Ткаченко), в цілому, висловили свою зацікавленість в даному аспекті освітнього процесу (є сертифікати неформальної освіти <https://cutt.ly/VwmCzvGd>), при тому що спостерігається недостатній рівень їх інформування щодо наявної процедури (є часткове інформування про дані аспекти від кураторів).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткий, доступний та зрозумілий алгоритм вступу на дану ОПП, який наведений на інформаційних ресурсах ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Низький рівень популяризації серед здобувачів ОП неформальної освіти, попри наявний у них інтерес. ЕГ рекомендує посилити рівень інформування та популяризації серед здобувачів заходів неформальної освіти та процедури перезарахування їх результатів через проведення зустрічі зі здобувачами протягом місяця.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, знаходяться у вільному доступі для потенційних здобувачів; визначені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти; розроблене «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти НАУ» є у вільному доступі і цілком зрозуміле. Враховуючи недолік, який є несуттєвим (недостатній рівень інформування здобувачів щодо процедури перезарахування результатів навчання отриманих в неформальній освіті) та не позначився на набутті компетентностей здобувачами, ЕГ встановила повну відповідність за підкритеріями 3.1-3.3 та часткову відповідність за підкритерієм 3.4, що відповідає визначеному критерію В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчальний процес у ЗВО провадиться згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ (<http://surl.li/gqvm>), яким зокрема визначені форми та методи навчання та викладання. Активно використовуються інтерактивні методи навчання (кейс-методи, дослідницький метод, тренінги, мозковий штурм, тощо); методи колективного навчання (дискусія, ділові ігри); методи індивідуального навчання (самостійна робота, курсові роботи та проекти, кваліфікаційна робота). Все це сприяє досягненню усіх ПРН. При он-лайн навчанні додатково використовуються Skype, Zoom, Cisco Webex, Google Meet, соцмережі та Google Classroom, в якому викладене доступне НМК дисциплін. Здобувачі вищої освіти та випускники задоволені формами та методами навчання та викладання, які базуються на принципах свободи та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу (Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності НАУ <http://surl.li/anbfl>), основою якого в НАУ є формування індивідуальної освітньої траєкторії (<http://surl.li/eisee>, <http://surl.li/dhbog>). Студентоцентрований підхід на ОПП застосовується при виборі вибіркових ОК; виборі тем курсових робіт та

проектів, кваліфікаційних робіт; науковій роботі; вільного доступу до ОПП, РП, силабусів, навчально-методичних матеріалів; участі здобувачів у наукових та виховних заходах кафедри; залучення ЗВО до обговорення та внесення змін до ОПП (<http://surl.li/jgsvs>), періодичних опитувань (<http://surl.li/kuiuq>); наявності належної процедури апеляцій та розгляду скарг здобувачів; можливості вільного відвідування навчальних занять (<http://surl.li/ajjif>). Принципи академічної свободи НПП забезпечуються вільним вибором методів навчання. Університет підтримує НПП у впровадженні та застосуванні інноваційних методів навчання через преміювання (<http://surl.li/bdqir>). Принципи академічної свободи здобувачів забезпечуються вільним вибором освітньої траєкторії, постійним моніторингом через опитування здобувачів задоволеності методами навчання і викладання, можливості академічної мобільності, неформальної освіти та творчого, наукового, спортивного розвитку. За результатами зустрічей з'ясовано, що на даній ОПП відсутні випадки обмеження академічної свободи здобувачів вищої освіти та НПП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачі ОПП Економіка підприємства можуть ознайомитись зі змістом, цілями та очікуваними ПРН ОПП, порядком і критеріями оцінювання ОК у розділі кафедри ЕПТ (<http://surl.li/kuiuq>), Інституційного репозиторію НАУ (<http://surl.li/lbtbo>). Основною інформаційною базою для здобувачів з приводу ОК є силабус та робоча програма навчальної дисципліни (<http://surl.li/kuiuq>), про що доводиться до відома здобувачів на першому занятті з дисципліни. Додатковими каналами інформування здобувачів є сайт Університету (<https://nau.edu.ua/>), освітня платформа Google Classroom за окремими ОК, корпоративна електронна пошта. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП отримано підтвердження своєчасного інформування та відкритого доступу до інформації щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання ОК нормативної та вибіркової частини ОП, також підтверджена інформація, що між студентами та викладачами кафедри відбувається постійна комунікація.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Колектив кафедри поєднує навчання та дослідження під час освітнього процесу. Основними формами впровадження дослідницької компоненти є: результати діяльності наукової школи «Економіка та управління економічними системами і процесами підприємств повітряного транспорту» (<http://surl.li/lbtot>), функціонування наукового гуртка «Синергія» (<http://surl.li/lbtzs>, <http://surl.li/lbult>), випуск на факультеті фахового журналу «Проблеми системного підходу в економіці» (<http://surl.li/hlsqq>). Здобувачі ОПП активно беруть участь у наукових заходах кафедри: МНПК «Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами», МНПК «Etyka-Technika-Spoleczeństwo. Rozwój społeczny wobec wartości»; наукових семінарах; круглих столах; всеукраїнських конкурсах та заходах (<http://surl.li/lbuhx>); Всеукраїнських конкурсах дипломних робіт (<http://surl.li/lbyzg>); публікують спільно з керівниками наукові статті за темами кваліфікаційних робіт (<https://cutt.ly/7wxK7yRa>, <https://cutt.ly/cwxK7oDo>, <https://cutt.ly/vwxLqHLL>, <https://cutt.ly/8wxLwy6G>, <https://cutt.ly/zwxLreNe>). Аналіз доказової бази та бесіди з фокус-групами надали підтвердження, що здобувачі активно беруть участь у науковому житті кафедри.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту ОК в НАУ регулюється відповідними документами (<http://surl.li/gqvm>, <http://surl.li/ahzry>). Зміст ОК доповнюється відповідними темами чи питаннями з метою врахування тенденцій розвитку підприємств авіаційної галузі (ОК 7, ОК 8). За результатами співбесіди з фокус-групою НПП встановлено, що робочі програми освітніх компонент оновлюються регулярно відповідно до актуалізації інформації, в т.ч. за результатами наукових досліджень викладачів, їх підвищення кваліфікацій та стажувань, через використання під час викладання власних наукових праць. Вказану тезу також підтвердив аналіз робочих програм навчальних дисциплін за аналізованою ОПП. В усіх РП 2023 р. (<http://surl.li/kuiuq>) по зрівнянню з 2021 р. (<http://surl.li/lxrbc>) оновлено зміст дисциплін та список літератури. В той же час, в ОК 2 та ОК 5 у списку базової літератури зазначені джерела 2013-2016 рр. На оновлення РП також впливають здобувачі через свої пропозиції при обговоренні ОПП (оновлення нормативної бази), що було зазначено під час зустрічі зі здобувачами.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Напрями інтернаціоналізації діяльності НАУ прописані в Стратегії інтернаціоналізації співробітництва в галузі освіти НАУ на 2018-2028 рр. (<http://surl.li/sdjj>). Кафедра у рамках угоди з Silesian University of Technology в м. Глівіце, є співорганізатором щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Etyka-TechnikaSpoleczeństwo».

Rozwój społeczny wobec wartości», де НПП та здобувачі виступають з доповідями та публікують тези (<http://surl.li/lbrvq>). Здобувачі мають можливість долучитися до міжнародної академічної мобільності в рамках проєктів Erasmus+ (подавали документи три здобувача ОПП, проте не пройшли за конкурсом), Mevlana Exchange Programme (<http://surl.li/eisqh>) згідно Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність (<http://surl.li/sdjm>). НПП активно беруть участь у публікації в міжнародних наукових виданнях, які входять до Scopus, WoS (Ареф'єва О., Пілецька С., Васюткіна Н., Ковальчук А.) та пройшли міжнародне стажування (<https://cutt.ly/QwzHWfRS>). Сприяють поглибленню та розвитку процесів інтернаціоналізації під час навчання ОК Ділова іноземна мова та ОК Глобальна економіка, що включені до обов'язкових ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Здобувачі ОПП активно беруть участь в науковій діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Наявність у списку базової літератури ОК 2 та ОК 5 застарілої літератури. Рекомендації: оновити протягом місяця список літературних джерел зазначених ОК. 2. Відсутня фактична академічна мобільність здобувачів вищої освіти. Рекомендації: стимулювати здобувачів до академічної мобільності з поясненням переваг такої можливості (перезарахування ОК, вдосконалення іноземної мови тощо).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми та методи навчання та викладання базуються на принципах свободи та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. НПП та здобувачі поєднують навчання та дослідження під час освітнього процесу. Зміст ОК регулярно оновлюється. Враховуючи рекомендації щодо удосконалення ОПП у контексті критерію 4 експертна група вважає, що ОПП «Економіка підприємства» має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.3 та 4.5. Виходячи з встановлених Експертною групою фактів, можна вважати відповідність ОПП Критерію 4 достатньою. Недоліки вважати несуттєвими, тому що вони вагомо не впливають на якість освітнього процесу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ» (<https://cutt.ly/twmCzPCX>) різновидами контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП є вхідний, поточний (модульний), підсумковий (семестровий) (п. 5.11). Відповідно до даного положення система оцінювання результатів навчання передбачає визначення якості виконаних здобувачем вищої освіти усіх запланованих видів навчальних робіт і рівня набутих ним знань та вмінь шляхом оцінювання результатів, досягнутих під час поточного та семестрового контролю. Критерії оцінювання якості освіти наведено у робочих програмах дисциплін, які розробляються відповідно до «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання НАУ» (р. 4, п. 4.1 ст. 10) (<https://cutt.ly/awmCzMqC>). Поточна модульна рейтингова оцінка складається з балів, які здобувач отримує за певну навчальну діяльність протягом засвоєння цього модуля (виконання та захист індивідуальних завдань, лабораторних робіт, участь у семінарських, практичних заняттях тощо), а також участь в олімпіадах з дисципліни, студентських конференціях за тематикою дисципліни тощо. Підсумкова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) як сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок. Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів. Екзаменаційна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання екзаменаційних завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку (<https://cutt.ly/CwmCz5TG>). З

інформацією стосовно форм контролю, засобів діагностики успішності навчання, перелік питань до іспитів, розподіл балів за окремими елементами змістових модулів можна знайти в робочих програмах ОК (на сайті кафедри, приклад для ОК «Глобальна економіка» <https://cutt.ly/vwmCxiFG>) та силабусах для вибіркового ОК (на сайті кафедри, приклад для ОК «Поведінкова економіка» <https://cutt.ly/WwmCsjMW>). Чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів забезпечується шляхом: 1) оприлюднення відповідної інформації на сайті ЗВО (або google classroom); 2) донесення такої інформації здобувачам на першому занятті; 3) можливості отримання індивідуальної консультації з викладачем у випадку виникнення питань. Контроль за якістю знань здійснюється відповідно до «Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://bit.ly/3rSbqwL>) та «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти НАУ» (<https://bit.ly/3rG6sTT>). Під час зустрічей зі здобувачами та викладачами (зустрічі 2, 3) було підтверджено, що інформація про форми контролю та їх методичне забезпечення вкладається до відома здобувачів на першому занятті та наводиться в google classroom (здобувачі Дуднік А., Лобур Ю.).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Затверджений 04.03.2020 року МОНУ стандарт вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» для другого рівня вищої освіти (<https://bit.ly/48KeKe5>) передбачає (п. VI), що «атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи». Ці вимоги відповідають п. 5.11 та «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти НАУ» (<https://bit.ly/3rG6sTT>), де зазначено, що «атестація здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра денної, заочної форми навчання здійснюється в формі складання атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (іспиту) після закінчення переддипломної практики та в формі захисту кваліфікаційної роботи по завершенні встановленого навчальним планом терміну його виконання». Кваліфікаційний екзамен передбачає розв'язання теоретичних та практичних завдань. Тематика кваліфікаційних магістерських робіт розробляється кафедрою (<https://bit.ly/46sZfFF>), обговорюється зі стейкхолдерами (<https://bit.ly/46pIM5d>) та затверджується засіданням кафедри економіки повітряного транспорту. ЕГ засвідчила, що кваліфікаційні роботи перевіряються випусковою кафедрою на ознаки плагіату (що підтверджено під час зустрічі 5, випускником В. Храпач) комплексом Unicheck та зберігаються в репозитарії НАУ (<https://bit.ly/46tqVKv>). Перевірка на плагіат регулюється «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» (<https://bit.ly/3QdMOC7>) де визначено допустимі рівні оригінальності твору (п. 3.2 даного Порядку). ЕГ з'ясувала відповідність форм атестації НАУ Стандартам вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В результаті зустрічі з (зі здобувачами та студентським самоврядуванням, представник ради А. Супрун) з було встановлено, що правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими. Процедура проведення контрольних заходів регулюється: «Положенням про організацію освітнього процесу в НАУ» (<https://bit.ly/3tw88jr>), «Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://bit.ly/3rSbqwL>), «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти НАУ» (<https://bit.ly/3rG6sTT>). ЕГ з'ясувала (під час зустрічей 2, 3, 4) відповідність положень даних документів і їх реалізації у освітньому процесі на даній ОП. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів передбачені «Кодексом честі науково-педагогічного працівника і студента НАУ» (<https://bit.ly/3RTf4kv>) та «Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://bit.ly/3rSbqwL>), де у п. 2.32-2.33 зазначено про алгоритм оскарження результатів навчання. У п. 2.34 даного Положення зазначено, що за результатами апеляції оцінка не може бути зменшена. У п. 2.40 також зазначено, що повторне перескладання підсумкових позитивних оцінок не допускається. ЕГ встановлено, що випадків порушення прав здобувачів за даною ОП, необ'єктивності оцінювання та конфлікту інтересів не було (здобувач С. Думбрава). З'ясовано, що за умов виникнення конфлікту здобувач має можливість звернутись до завідувача кафедри, куратора або в деканат. Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентовано у «Положенні про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<https://bit.ly/3rSbqwL>), п. 2.20-2.21. Згідно даного Положення (п. 2.20) здобувач, який не погоджується з оцінкою, має права звернутися з письмовою апеляцією до завідувача кафедри, не пізніше наступного дня після оголошення оцінки. Якщо при повторному перескладанні екзамену з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти отримав незадовільну підсумкову семестрову оцінку, він має право, за заявою, перескладати комісії, яку затверджує розпорядженням декан факультету на підставі пропозицій відповідних кафедр і затверджує склад та термін ліквідації заборгованостей (р.3, п. 3.3 даного Положення). У п. 3.5 даного Положення зазначено, що оцінка виставлена комісією є остаточною і перегляду не підлягає, а якщо оцінка незадовільна, то здобувач відраховується з ЗВО (п. 3.6). ЕГ з'ясовано, що випадків скарг ЗО, відрахувань та повторного проходження контрольних заходів за ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під

час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності НАУ регулюється «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату» (<https://bit.ly/3txFEWn>), «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» (<https://bit.ly/3QdMoC7>), «Положенням про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти» (<https://bit.ly/3LTXSHJ>). На сайті НАУ у розділі «Академічна доброчесність» (<https://bit.ly/3FgPsGI>) наведено документи, які регулюють питання доброчесності, а також звіти з перевірки кваліфікаційних робіт ЗО на наявність ознак плагіату (<https://bit.ly/3QcJHAm>) (також ЕГ було надано відповідний звіт перевірки на плагіат кваліфікаційної роботи ЗО). Інформація про ці заходи відкрита та популяризується з ЗО (встановлено під час зустрічі 3). ЕГ за запитом було надано Договір про співпрацю № В 2023/28/UA від 08 травня 2023, стосовно забезпечення НАУ до сервісів Unicheck та Plagiarism, яким здійснюється перевірка робіт на плагіат. Також забезпечення академічної доброчесності ЗО здійснюється шляхом підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу (<https://u.to/2fQVIA>, <https://u.to/5PQVIA>). ЕГ під час зустрічі 6 (зі адмін. персон.) було з'ясовано, що випадків недоброчесності за даною ОП не було, але випадки такі були у ЗВО на інших програмах, про що зазначив начальник відділу моніторингу якості вищої освіти. Популяризація академічної доброчесності відбувається у ЗВО на кураторських годинах, у процесі навчання та інших заходах, через сайт кафедри (<https://bit.ly/3PVdcFd>), а також у процесі навчання ОК2 «Методологія прикладних досліджень у соціально-економічній сфері» є тема «Впровадження наукових досліджень...» в який розглядаються питання доброчесності. Також питання доброчесності популяризує «Кодекс честі науково-педагогічного працівника і студента НАУ» (<https://bit.ly/3RTf4kv>). Забезпечення доброчесності відбувається і шляхом опитування ЗО (вкладка на сайті кафедри «Академічна доброчесність» <https://bit.ly/46uMwCs>, та вкладка «опитування щодо вдосконалення ОП»). На зустрічі зі здобувачами ЕК встановила що ЗО знають про «Скриньку довіри» для забезпечення зворотнього зв'язку з проблемних питань (<https://bit.ly/45w763U>). Забезпечення культури якості освіти підтверджено наявністю репозиторію кваліфікаційних робіт (<https://bit.ly/3ZVqO8n>). Інструментом протидії порушення академічної доброчесності є «Положення про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти» (<https://bit.ly/3LTXSHJ>) та «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату» (<https://bit.ly/3txFEWn>) та ЗУ «Про освіту» ст. 42. У разі виявлення порушення академічної доброчесності, ці питання розглядаються ЗВО, а саме «Радою з якості освітньої діяльності» (<https://bit.ly/3rNwBzZ>). ЕГ встановила, що ситуацій порушення принципів академічної доброчесності за даною ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Високий рівень культури академічної доброчесності в НАУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЗВО не залучає до контрольних заходів зовнішніх екзаменаторів. Відсутність випадків оскаржень результатів контрольних заходів може свідчити про високий рівень об'єктивності викладачів, але для підвищення якості освітнього процесу експертна група рекомендує впровадити практики, які будуть сприяти підвищенню об'єктивності екзаменаторів (залучення зовнішніх екзаменаторів тощо) під час сесії.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Під час аналізу критерію на відповідність, ЕГ не виявлено суттєвих недоліків і зауважень. Форми контрольних заходів, критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, правила проведення контрольних заходів та процедури їх оскарження є чіткими та зрозумілими. Відзначається, що культура доброчесності на високому рівні. Отже, ЕГ встановила повну відповідність за критеріями 5.1-5.4; вказані рекомендації щодо покращення ОП можуть бути враховані найближчим часом, що відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Професорсько-викладацький склад ОПП за академічним та професійним рівнем відповідає цілям та програмним результатами навчання, що підтверджено кваліфікацією відповідно до спеціальності та науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю. 100 % викладачів мають науковий ступінь, з них 4 доктори (50%) та 4 кандидати наук (50%) забезпечують обов'язкові ОК. Всі НПП залучені до ОПП мають більше ніж 4 пункти профактивності, їх наукова публікаційна діяльність відповідає фаху та ОК. НПП регулярно проходять підвищення кваліфікації (стажування) (<https://cutt.ly/QwzHWfRS>). На сторінці кафедр зазначені посилання на їх профілі у Scopus, WoS, Google Scholar, ORCID, Research Gate.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів відбувається з дотримання Законів України «Про вищу освіту», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, Статуту НАУ (<https://cutt.us/A1WRx>) та регламентується Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у НАУ (<https://cutt.us/wgV2m>), яким визначено вимоги до професійно-кваліфікаційних якостей претендентів. Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників. Відповідна кафедра дає пропозицію про вакантні посади. Претенденти на заміщення посад НПП мають можливість ознайомитися з порядком проведення конкурсного відбору на веб-сайті Університету (<http://surl.li/gsfm>). Після закінчення строку подання документів претендентами, Конкурсна комісія розглядає матеріали, які надійшли від претендентів у встановлені терміни, та готує рекомендації по кожному претенденту щодо їх відповідності вимогам цього Порядку. Не дозволяється немотивована відмова до участі в конкурсі. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому попередньо прочитати пробні лекції, провести практичні заняття в присутності науково-педагогічних працівників кафедри. Співбесіда з менеджментом НАУ показала, що в ЗВО дотримуються процедур конкурсного добору. Це ж підтвердили НПП на зустрічі. Особлива увага звертається на відповідність наукового доробку та методичного забезпечення освітніх компонент, що підтверджують фаховий рівень конкурсанта. Представники студентського самоврядування підтвердили, що вони є повноцінними членами Вченої ради факультету та Вченої ради Університету та мають вплив на конкурсний добір викладачів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В НАУ створена та функціонує Рада роботодавців НАУ та Ради роботодавців факультетів/ІНІІ інститутів (<https://cutt.us/OcWu3>), у тому числі факультету економіки та бізнес-адміністрування на якій реалізується ОПП. Роботодавці залучаються до освітнього процесу у таких формах: спільна робота при проектуванні та рецензуванні ОПП (<http://surl.li/kuiuq>) – директор ТОВ «Кейнас», директор «ВІП-АВІАСЕРВІС»; обговоренні та періодичному перегляді ОПП; вдосконалення освітнього процесу (<https://cutt.us/57Lbd>) - директор Слобожанського комбінату будівельних матеріалів, директор ТОВ «Кейнас»; участь в обговоренні вибіркового компоненту ОПП (<https://cutt.us/qbEeJ>; <https://cutt.us/HhH39>) - головний бухгалтер КП «Київпастранс»; організації баз практик на підставі укладених договорів (<http://surl.li/kuiuq>); залучення практиків авіаційної галузі та фахівців у сфері економіки підприємства до проведення науково-практичних конференцій (<https://cutt.us/PtBf7>), науково-практичних семінарів, зустрічей, (<https://cutt.us/pRsI6>, <https://cutt.us/n7bAz>, <https://cutt.us/MvoQ3>, <https://cutt.us/3QJi6>, <https://cutt.us/o7rLW>) та працевлаштування майбутніх випускників. За результатами інтерв'ювання фокус-групи роботодавців підтверджено, їх активну участь в розробці та вдосконаленні освітньої програми, рецензування ОП. Роботодавцями висловлено готовність продовжувати співпрацю, у т.ч. щодо працевлаштування випускників.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В НАУ існує практика залучення до аудиторних занять за ОПП професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців. Зокрема, було проведено зустрічі із: заступницею директора ТОВ «Альторіс» (<https://cutt.us/UW6rZ>); заступником директора з економічних питань ТОВ «МАРШАЛЛ ТАБАКО» (<https://cutt.us/TKGQR>); авіаційним менеджером (<https://cutt.us/oNyOn>, <https://cutt.us/LZdZz>); директором компанії «ВІП-АВІАСЕРВІС» (<https://cutt.us/gdLuO>); керівницею експертної групи з питань транскордонного співробітництва Мінінфраструктури (<https://cutt.us/N25CU>, <https://cutt.us/UoAOi>, <https://cutt.us/Blzki>); провідним науковим співробітником «ІЕПр НАН України» (<https://cutt.us/e4kDX>); експертом авіаційної галузі (<https://cutt.us/R6JUF>); операційним директором ТОВ «Кейнас Груп» (<https://cutt.us/lizYH>); спеціалісткою із залучення молодих талантів та бренду роботодавця PwC (<https://cutt.us/rTm4h>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійному розвитку НПП сприяють підвищення кваліфікації (стажування), які здійснюються на основі щорічного Плану підвищення кваліфікації НПП та регламентуються Положенням про підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників НАУ (<https://cutt.us/ZQNUk>). НПП мають можливість підвищувати кваліфікацію у Центрі підвищення кваліфікації в НАУ за пропонуваними тематиками (<https://cutt.ly/GwxGDLSf>). На зустрічі НПП підтвердили відповідне проходження. Це ж підтвердила заступник директора Навчально-наукового інституту неперервної освіти. Створені умови для міжнародного стажування. Всі НПП кафедри, які забезпечують ОП, проходять крім вітчизняного стажування не менше ніж два міжнародних стажування за 5 років, що підтверджується наявними свідоцтвами/сертифікатами (<https://cutt.ly/QwzHWfRS>). Також викладачі, що забезпечують ОП є членами різних професійних ГО: Української академії наук, ВГО «Українська Асоціація Економістів-Міжнародників», польського економічного товариства «PTE O/CZĘSTOCHOWA», АЕНУ зі спеціальності «Економіка транспорту». Зазначені заходи сприяють професійному розвитку НПП, залученню іноземного досвіду в ОП та удосконаленню ОК щодо методів навчання та їх змістовного наповнення.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система заходів зі стимулювання НПП в НАУ регламентується Статутом НАУ у розділі 3 (<http://surl.li/dnfbh>), Колективним договором (<http://surl.li/ehbav>), Положенням про преміювання працівників НАУ (<https://cutt.us/ir2oW>), Положенням «Про рейтингове оцінювання діяльності НПП та навчально-наукового структурного підрозділу НАУ» (<https://cutt.us/TGayG>). Також в НАУ діє Положення про конкурс щодо впровадження інноваційних інформаційних комплексів (<https://cutt.us/qK8sL>) де передбачена грошова винагорода за інноваційні навчальні матеріали. Реалізується система мотивації за публікації у виданнях, що індексуються у Scopus чи Web of Science (<https://cutt.us/1Xonj>). Також в НАУ існує система заохочень нематеріального характеру (нагородження грамотами, подяками, іншими відзнаками). НПП, залучені до реалізації ОП, отримували такі відзнаки (<https://cutt.us/iahVw>, <https://cutt.ly/QwzHWfRS>). На зустрічі з менеджментом ЧНУ, проректор зазначив, що НПП стимулюються преміями за публікації у виданнях, що індексуються у Scopus чи Web of Science, за проекти, за результати роботи. Отримання премій підтвердили НПП під час зустрічі.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. НПП підвищують кваліфікацію в Навчально-науковому інституті неперервної освіти НАУ. 2. Реальне залучення стейкхолдерів до навчального процесу. 3. Преміювання НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки відсутні.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

НПП за академічним та професійним рівнем відповідає цілям та програмним результатами навчання ОП. Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності та враховує професіоналізм викладачів. НАУ залучає роботодавців та професіоналів-практиків до організації та реалізації освітнього процесу. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП та стимулює розвиток їх викладацької майстерності. Отже, ОП «Економіка підприємства» узгоджена з якісними характеристиками за підкритеріями 6.1-6.6, слабкі сторони та недоліки відсутні. Проте відсутні інноваційні/взірцеві практики, що відповідає рівню В. Для отримання вищого рівня у даному критерію, ЕГ пропонує залучати у освітню діяльність за даною ОП іноземних фахівців.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами огляду МТБ, ЕГ констатує, що фінансові та матеріально-технічні ресурси дають можливість забезпечення досягнення цілей та ПРН за ОПП «Економіка підприємства». ЕГ з'ясувала, що інформація фінансового характеру відображена на офіційному сайті університету в розділі «Головна»: Річний звіт про діяльність НАУ та доповнення до нього за 2017-2022 рр. (<http://surl.li/kuiqq>), фінансово-економічна діяльність (кошториси за 2014-2023 рр., інформація щодо проведення тендерних процедур і т.д., <http://surl.li/lzrzv>). ЕГ ознайомлювалася з матеріально-технічною базою університету, що використовується під час реалізації ОПП в режимі прямого ефіру та з попереднім переглядом відео-сюжету від ЗВО на запит ЕГ (<http://surl.li/lzsea>). Університет є сучасним і потужним навчально-науковим комплексом, має сучасну матеріальну, розвинену інфраструктуру. Університет використовує матеріально-технічні ресурси, необхідні для викладання дисциплін включених до ОПП, що є достатніми для досягнення визначених цілей і результатів ОПП. Кафедра, аудиторії, комп'ютерні класи лабораторії інформаційних систем повною мірою забезпечені МТБ. Приміщення відремонтовані, просторі, наявні нові меблі, які є зручними, мультимедійне забезпечення кожної аудиторії: комп'ютери, проектори, мультимедійні екрани, персональні ноутбуки та ін. У цей час у ЗВО навчання проходить офлайн для здобувачів-магістрів, також забезпечено доступ 24/7 до навчально-методичного забезпечення через Google-сервіс «Classroom» за допомогою цієї системи через Інтернет студент має можливість ознайомитися з навчальним матеріалом (лекції, практики, методичні рекомендації, презентації, електронні посібники тощо), виконати завдання та відправити його на перевірку, пройти тестування тощо. Науково-технічна бібліотека (НТБ НАУ) є однією з найбільших бібліотек ЗВО м. Києва та найбільшою в галузі цивільної авіації України (<http://surl.li/emoep>), фонди налічують понад два мільйони видань з різних галузей знань, науки та культури, повнотекстових посібників і підручників більше 600 тис. До послуг її відвідувачів абонементи та читальні зали, комп'ютерний клас, електронний каталог та довідково-пошуковий апарат (<http://surl.li/fhqso>). У бібліотеці проводяться семінари, проектні школи, воркшопи, коуч-сесії та інше, а також відбувається самоосвіта студентів. Всі ОК забезпечені необхідними МР: РП (нормативні дисципліни, отримані за запит ЕГ) та силабусами (вибіркові дисципліни, <http://surl.li/kytrc>). ЕГ з'ясувала наявність необхідного для реалізації ОП навчально-методичного забезпечення: ОП забезпечена науково-методичними розробками, посібниками, підручниками та іншими інформаційними ресурсами необхідними для її реалізації, які розміщені на платформі «Classroom». ЕГ встановила, що наповнення фондів бібліотеки, навчально-методичне забезпечення, наявне сучасне обладнання та програмне забезпечення, фінансові ресурси є достатніми для реалізації ОПП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час дистанційної експертизи встановлено, що доступ викладачів та здобувачів до інфраструктури та інформаційних ресурсів, що необхідні для навчання та здійснення наукової і викладацької діяльності в межах ОП – є безоплатним. В університеті, бібліотеці та гуртожитках – вільний, безкоштовний інтернет. У НТБ користувачам надається доступ до світових інформаційних ресурсів (розділ «Ресурси» на офіційному вебсайті бібліотеки (<http://surl.li/mabwj>)). На головній сторінці бібліотеки розташовані посилання для вільного доступу у межах НАУ для НПП та здобувачів до наукометричних баз, у т.ч. Scopus, Web of Science. На сайті бібліотеки наявний доступ до інституційного репозитарію «ErNAU» (<http://surl.li/himnn>). Проте, наявна в ньому інформація російською мовою. Також у бібліотеці розташовані комп'ютери з виходом у мережу Інтернет. У гуртожитках на першому поверсі є зона безкоштовного інтернету, також у кожній кімнаті студенти мають власні Wi-fi роутери. Університет надає викладачам та здобувачам доступ до корпоративної пошти gmail. Під час навчання студентами та викладачами використовуються програмні продукти від Google. У «Google Classroom» наданий віддалений доступ до навчальних, методичних і наукових матеріалів, враховуючи і факт того, що навчання в очному форматі. Для забезпечення потреб здобувачів ЗВО надає доступ до безкоштовної версії Excel, PowerBI та безкоштовної версії IBM SPSS Statistica. Додаткового програмного забезпечення для задоволення потреб цієї ОП не здійснювалось. Учасники освітнього процесу мають можливість безкоштовно опублікувати свої наукові роботи (тези, статті) у наукових журналах університету, таких як: «Досягнення авіаційно-космічної технології», «Інженерія програмного забезпечення», «Безпека інформації» та ін. (<http://surl.li/macdr>). Дану інформацію підтвердили здобувачі та НПП під час зустрічей.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду МТБ, ЕГ з'ясовано, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я студентів та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. ЕГ переконалася в тому, що в аудиторіях затишно, комфортно, забезпечені на належному рівні умови для ефективного навчання. У ЗВО наявні гуртожитки блочного типу, що забезпечені кухнею, пральними та санвузлами (<http://surl.li/lrfgl>). У приміщеннях ЗВО та гуртожитках є засоби протипожежної безпеки, плани евакуації. Безпечне перебування здобувачів вищої освіти та НПП забезпечують такі відділи та

служби: Відділ безпекової діяльності (<http://surl.li/hcunt>), Відділ охорони праці (<http://surl.li/gbcpj>), Відділ цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки (<http://surl.li/gbcow>). Основними завданнями відділів є забезпечення надійності охорони навчальних корпусів, гуртожитків, організації виконання правових, організаційно-технічних заходів, спрямованих на запобігання пожеж, координації і вдосконалення роботи, пов'язаної із забезпеченням цивільного захисту, пожежної, техногенної та екологічної безпеки і контролем за її проведенням. Усі навчальні корпуси, приміщення ЗВО, в яких проходять навчання здобувачі, обладнані укриттями, відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, мають новітнє та безпечне технічне обладнання. Систематично проводяться інструктажі здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності (ЕГ ознайомилася з журналами про проходження здобувачами інструктажів з ТБ, пожежної безпеки, цивільного захисту, поведінки під час повітряної тривоги), постійно здійснюється контроль за дотриманням вимог чинного законодавства з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності. ЗВО розроблено алгоритм дій за сигналом «Повітряна тривога» (наказ ректора № 310/од від 29 серпня 2023 р., <http://surl.li/madew>). В університеті діє кабінет психологічної підтримки (<http://surl.li/madfv>), до якого можна звертатися за попереднім записом. На постійній основі психолог проводить онлайн-зустрічі (тренінги, семінари, вебінари тощо, <http://surl.li/madgb>). Особистих звернень здобувачів вищої освіти цієї ОП до служби не спостерігалось. Здобувачі ВО та НПП, інші працівники університету можуть звернутися за медичною допомогою в Авіаційний медичний центр (<http://surl.li/bfntc>), який є акредитованим медичним закладом. На базі ЗВО функціонує спортивно-оздоровчий комплекс (<http://surl.li/madhk>), де учасники освітнього процесу мають змогу займатися різними видами спорту у різноманітних секціях.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ з'ясувала, що підтримка здобувачів забезпечується шляхом організаційного, інформаційного, та соціального супроводу. Здобувачами, самоврядуванням під час фокус-груп були підкреслені позитивні та ефективні взаємовідносини із ЗВО. У ЗВО система інформування здобувачів реалізується через офіційний сайт університету (<http://surl.li/dclcz>), систему «Classroom», інтернет-ресурси та соціальні мережі: Telegram, Instagram, Facebook, це все містить легкодоступну та оперативну інформацію, цим забезпечується інформаційна підтримка. ЕГ констатує, що усі види підтримки забезпечуються випусковою кафедрою: а саме, гарантом ОП, завідувачем кафедри, науковими керівниками, кураторами груп, стейкхолдерами, партнерами, провідними фахівцями і т.д. Освітня підтримка полягає у забезпеченні навчального процесу навчальною, методичною та науковою літературою в паперовому та електронному вигляді, що підтверджено під час фокус-груп з гарантом, здобувачами. Консультативну підтримку здобувачів вищої освіти здійснюють: викладачі шляхом проведення занять, консультацій, виховних годин на різну тематику; роботодавці, котрих запрошують на відкриті лекції, семінари. Ще одним каналом комунікації є органи студентського самоврядування, зокрема – Студентська рада (<http://surl.li/agvdd>), основною метою якої є сприяння гармонійному розвитку особистості студента, вдосконалення навчально-виховного процесу, якісного навчання, виховання духовності і культури студентів, зростання у студентської молоді соціальної активності та відповідальності за доручену справу. Все це регламентується положенням «Про студентське самоврядування НАУ» (<http://surl.li/madli>). Соціальна підтримка забезпечується викладачами, психологом, представниками профспілкової організації студентів, студентським самоврядуванням, соціальним педагогом, що було підтверджено під час зустрічей з гарантом, студентським самоврядуванням та ін. (згідно з порядком використання коштів, передбачених для надання матеріальної допомоги та заохочення осіб, які навчаються в НАУ, <http://surl.li/ehcdm>). Регулярно проводяться опитування студентів щодо рівня їх задоволеності навчальним процесом, якості вищої освіти, що підтверджено на фокус-групах з гарантом, здобувачами та адміністративним персоналом. На сайті кафедри ЕПТ, що реалізує ОПП, висвітлені результати опитування щодо визначення рівня задоволеності студентів ОПП, за результатами яких приймаються відповідні рішення про напрями взаємодії з студентами (<http://surl.li/kuiuq>), ці результати засвідчили достатній рівень оцінки ОПП здобувачами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ пересвідчилася в тому, що особам з особливими освітніми потребами, які потребують додаткової підтримки в освітньому процесі, створені належні умови для реалізації права на освіту. Під час проведення огляду матеріально-технічної бази, ЕГ з'ясувала, що до всіх входах у навчальні корпуси та гуртожитки розташовані пандуси, функціонують ліфти, широкі двері. ЗВО створює достатні умови підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами з метою забезпечення їх права на освіту, сприяння розвитку особистості, поліпшення стану здоров'я та якості життя, підвищення рівня участі у житті громади. Деякі корпуси оснащені таблицями з надписами шрифтом Брайля для осіб з проблемами зору. Це все регламентується Концепцією організації інклюзивного навчання в НАУ (<http://surl.li/etlik>) та іншими нормативними документами. На ОП здобувачів з особливими потребами немає, що підтверджено під час фокус-груп, проте ЕГ відмічає факт надання університетом додаткової підтримки іншим категоріям осіб з особливими освітніми потребами, а саме здобувачам, що мають дітей шляхом надання академічної відпустки, додаткових консультацій з викладачами, навіть онлайн тощо, що було підтверджено під час відповідних фокус-груп. З метою гарантування зручності та комфортності перебування осіб з особливими потребами в НАУ регламентовано дії працівників на території, в будівлях і приміщеннях. Зі слів гаранта ОП, ЗВО готовий надавати освітні послуги особам з особливими потребами внаслідок війни (поранення, контузії, каліцтва, захворювання) та учасникам АТО-ООС.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у НАУ визначені у відповідності до чинного законодавства України, а також у таких нормативно-правових актів університету, як: Статут Національного авіаційного університету (<http://surl.li/maeik>), положення «Про організацію внутрішньої службової перевірки» (<http://surl.li/bdvif>), положення «Про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в НАУ» (<http://surl.li/bdviq>), положення «Про комісію з профілактики правопорушень НАУ» (<http://surl.li/hdatr>), положення «Про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти» (<http://surl.li/dnfhch>), антикорупційна програма (<http://surl.li/anhct>). В НАУ діє Відділ з питань запобігання та виявлення корупції, куди можна повідомити про здійснення корупційних дій в університеті (<http://surl.li/maekk>). В своїй діяльності працівники відділу керуються Законом України «Про запобігання корупції», наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 17.03.2020 р. за № 102/20 «Про затвердження Типового положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції», Антикорупційною програмою НАУ, іншими нормативно-правовими документами. Доступність політики та процедур врегулювання конфліктних ситуацій для учасників освітнього процесу забезпечується можливістю звернення через «Скриньку довіри», (<http://surl.li/brkxa>) на яку кожен може повідомити інформацію (про проблеми у сфері безпеки які є в університеті, про факти зловживань, корупційні прояви, тощо) важливу для забезпечення функціонування безпечного освітнього середовища та покращення діяльності НАУ. Усі повідомлення (у тому числі анонімні) які надходять на електронну скриньку, будуть уважно вивчатися й опрацьовуватися. Керівництво відділу безпекової діяльності гарантує повну конфіденційність. Також, наявна фізична скринька довіри у першому корпусі НАУ та на кафедрі економіки повітряного транспорту. Щодо інституційного забезпечення – у ЗВО наявна відповідальна особа з питань запобігання корупції, а також функціонує комісія з розгляду конфліктних ситуацій, що підтверджено під час зустрічей з учасниками освітнього процесу. Зі слів здобувачів вищої освіти встановлено, що кафедра проводить різні види бесід, виховні роботи. ЕГ пересвідчилася в тому, що правила вирішення конфліктних ситуацій чіткі і зрозумілі для всіх учасників освітнього процесу й передбачають процедури щодо розгляду повідомлень про сексуальні домагання, дискримінацію та корупцію. За результатами фокус-груп випадків виникнення конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) в межах цієї ОПП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Наповнення фондів бібліотеки, навчально-методичне забезпечення, сучасне обладнання та програмне забезпечення. 2. ЗВО надає безоплатний доступ учасникам освітнього процесу до інформаційних ресурсів та інфраструктури університету (медичний центр, спортивний комплекс). 3. Створено безпечні умови організації навчального процесу під час воєнного стану. В усіх навчальних корпусах, гуртожитках облаштовані укриття, побудовано пандуси, функціонують ліфти для осіб з особливими освітніми потребами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано з метою підвищення професійного рівня здобувачів забезпечити використання у навчальному процесі за ОПП сучасних інформаційно-комунікативних технологій, інформаційних систем - ERP-системи, CRM-системи, HRM-системи тощо, електронних ресурсів, не обмежуючись програмами MS Excel, Power BI та IBM SPSS Statistica до початку наступного навчального року.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Відповідно до визначених сильних сторін та позитивних практик, а також наведених рекомендацій щодо удосконалення ОПП у контексті Критерію 7, ЕГ вважає, що освітнє середовище та матеріальні ресурси ОПП «Економіка підприємства» другого рівня вищої освіти мають високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1-7.6. В цілому, освітнє середовище та матеріальні ресурси відповідають

вимогам цього критерію, а виявлені недоліки не є суттєвими та можуть бути усунені в короткий термін. Вищевикладене дозволяє ЕГ оцінити відповідність ОП за критерієм 7 рівню В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Внутрішня нормативна база НАУ, яка регулює процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми містить положення: «Про освітні програми» (<http://surl.li/aczsi>), «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти НАУ» (<http://surl.li/anbfl>). Однією з ключових процедур внутрішньої системи забезпечення якості в НАУ є перегляд освітніх програм з визначеною періодичністю та постійним моніторингом (<http://surl.li/brlcq>). У відповідності до положення «Про освітні програми НАУ» відбувається процедура перегляду ОП, що проводиться щорічно (або два рази на рік за належної аргументації) за результатами моніторингу впродовж навчального року. Перегляд ОПП, її актуалізація відбувається з урахуванням євроінтеграції країни та умов воєнного стану. У ЗВО моніторинг ОП проходить через проведення опитувань учасників освітнього процесу, опитування поділяються на 2 категорії: перша – загальноуніверситетські (з питань організації навчального процесу, адаптації, освітнього середовища, потреб та інтересів освітян, <http://surl.li/agvaw>); друга – точкові, кафедральні (тільки для здобувачів вищої освіти, які оцінюють реалізацію ОПП, НПП, освітнє середовище і т.д.). Останнє таке опитування здобувачів ОПП «Економіка підприємства» проведено у липні 2023 р., його основні результати наступні: високий рівень задоволеності навчанням, навчально-методичного забезпечення, професійності викладачів, актуальності змісту навчальних програм, приблизно 90% опитаних вважають, що ОПП не потребує змін та відповідає очікуванням здобувачів вищої освіти (результати представлені на вебсайті ЗВО та кафедри - <http://surl.li/mawuw>). До моніторингових заходів входить самооцінювання ОПП, доступність ОПП та її проекту, наявність електронної пошти для отримання звернень, вивчення інформаційного забезпечення ОПП. Перегляд ОПП за роками: у 2020 р. ОПП було переглянуто у відповідності до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 051, до ОПП 2021 р. внесено зміни до переліку ОК, які у більшій мірі забезпечать набуття відповідних фахових компетентностей та сприятимуть досягненню ПРН. За словами гаранта, результатом останнього перегляду ОПП у 2023 р. стало внесення змін, що стосується тенденцій розвитку економіки, приведення мети, особливостей ОПП, фахових компонентів та ПРН у відповідність до фокусу, місії та стратегії НАУ, відбулось введення дисципліни «Бізнес-аналітика та консолідація інформації в авіаційній галузі». Опитування здобувачів, НПП і роботодавців засвідчує задоволеність стейкхолдерів якістю ОПП «Економіка підприємства», суттєвих зауважень на ОПП не надходило. Під час зустрічі з ЕГ студенти підтвердили факт проходження опитування «Якість ОП очима студентів» (<http://surl.li/mawuw>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ОПП та представники студентського самоврядування ЗВО безпосередньо беруть участь у Вчених радах університету, факультету, відкритих зустрічах студентів з адміністрацією ЗВО, кафедрою, де вони висловлюють свої пропозиції, у т.ч. до змісту ОПП. Це підтверджено на зустрічах з гарантом, адміністрацією, здобувачами та студентським самоврядуванням. Здобувачі освіти без винятку запрошуються на засідання кафедри з метою обговорення ОПП та інших процедур забезпечення її якості як партнери (<http://surl.li/kuiuq>). Студентська рада є активним учасником освітнього процесу і представляє інтереси здобувачів вищої освіти в різних керівних органах університету, про що йдеться на вебсайті ради (<http://surl.li/agvdd>). Здобувачі залучені до процесу періодичного перегляду ОПП та інших процедур у сфері забезпечення її якості освітнього процесу через наявність представників у складі робочої групи з розроблення ОПП (<http://surl.li/maolg>), через участь здобувачів в оцінюванні якості реалізації ОПП, якості викладання на ОПП і т.д. (розділ «Опитування щодо вдосконалення освітньо-професійної програми», <http://surl.li/kuiuq>); через комунікації гаранта ОП та робочої групи з розроблення ОПП зі здобувачами. Результати анкетування обговорювалися на засіданні кафедри ЕПТ, про що було зазначено під час онлайн-зустрічі з гарантом, НПП кафедри та здобувачами ВО. За результатами анкетувань та опитувань встановлено високий рівень зацікавленості здобувачів ОП впровадженням новітніх тенденцій у сфері економіки, розвитку економічних систем різних рівнів в контексті становлення нової української економіки. В процесі спілкування на онлайн-зустрічах, здобувачі відзначили значний практичний інтерес до проведення тематичних гостьових лекцій із залученням професіоналів-практик. Проте, ЕГ наголошує на необхідності залучення більшої кількості здобувачів до процесу перегляду ОПП з метою підвищення позиції здобувачів до перегляду та змін ОПП, на якій вони навчаються.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В НАУ наявна активна співпраця з потенційними роботодавцями, власниками бізнесу, випускниками, які стрімко просуваються кар'єрними сходами, самі вони є провідними фахівцями і звертаються на кафедру з метою підбору кадрів серед студентів і висловлюють свої вимоги щодо майбутніх фахівців. На ОП використовуються різні форми

залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Зокрема, для забезпечення інтересів стейкхолдерів, ЗВО було сформовано Раду роботодавців НАУ (<http://surl.li/dikuw>), діяльність якої регулюється положенням «Про Раду роботодавців НАУ» (<http://surl.li/lgbuj>). Стосовно цієї ОП є взаємодія з Радою роботодавців ФЕБА (<http://surl.li/hcldl>), де наведено інформацію про план роботи Ради розпорядження, протоколи засідань. ЕГ засвідчує відповідність роботи Ради роботодавців тим заходам, які наведені на сайті ЗВО, що також знайшло своє підтвердження при спілкуванні з роботодавцями стосовно цієї ОП, врахування пропозиції щодо удосконалення ОК та ПРН. На Зустрічі з роботодавцями підтверджено, що у рамках ОП періодично здійснюється опрацювання та врахування пропозицій та рекомендацій стейкхолдерів. Також на ОПП отримано позитивні рецензії від д.е.н., проф. І. Мягких (<http://surl.li/mazhv>), директора ТОВ «Кейнас» О. Гнатчук (<http://surl.li/mazii>), директора «ВІП-АВІА Сервіс» О. Пелех (<http://surl.li/mazit>), д.е.н., проф. В. Щелкунова (<http://surl.li/mazje>). На зустрічі з ЕГ вони зазначили такі надані основні пропозиції як: внесено пропозиції вдосконалення ОПП в аспекті галузевого спрямування, а також пропозиції з забезпечення спеціальних фахових компетенцій (ФК 14) стосовно довгострокового розвитку; висунуто пропозиції щодо вибору ОК які можуть формувати навички soft skills; запропоновано ввести ОК у дану ОПП, такі як «Поведінкова економіка», «Сталий розвиток компаній» та зазначено про необхідність розгляду в ОПП проблемних питань стосовно людського капіталу. На сайті кафедри (<http://surl.li/kuiuuq>) наведено інформацію про напрями співробітництва кафедри на внутрішньому та міжнародному рівні, де зазначено про основних партнерів кафедри у рамках реалізації цієї ОП. На зустрічі з ЕГ, один стейкхолдер зазначив також про співпрацю кафедри з асоціацією митних брокерів в рамках ОП. ЕГ може стверджувати, що пропозиції заінтересованих сторін в рамках цієї ОП враховуються та впроваджуються у освітній процес. ЕГ встановлено, що пропозиції партнерів-роботодавців були враховані в проект ОПП щодо коригування компетентностей та результатів навчання. Під час зустрічі з роботодавцями було зафіксовано, що вони поінформовані щодо можливості внесення пропозицій до змісту ОПП та форм і методів співпраці із ЗВО.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За даними ВС та результатами онлайн-зустрічі з випускниками та роботодавцями з'ясовано, що зв'язок з випускниками ОПП здійснюється через особисті зустрічі з викладачами, кураторами та співробітниками кафедри, адміністрації факультету та університету. Кафедра економіки повітряного транспорту підтримує тісні зв'язки з випускниками та сприяє залученню бажаючих до співпраці через участь у конференціях; проведення майстер-класів; підготовки та участі у кафедральних семінарах, організації та проведенні наукових дискусій; круглих столів зі стейкхолдерами, тощо. На рівні університету і факультету збирається та враховується інформація про випускників на основі співпраці з Радою роботодавців НАУ (<https://cutt.ly/gwxJRef9>) та факультету (<https://cutt.ly/EwxJTfy9>). На рівні кафедри ведеться моніторинг кар'єрного росту випускників шляхом ведення бази даних місць роботи та посад випускників через особисті комунікації та соціальні мережі (<https://cutt.ly/5wxJ18t4>). Випускники ОП «Економіка підприємства» магістерського рівня успішно працевлаштовуються завдяки затребуваності та перспективності спеціальності. Відгуки про ОП від випускників розміщені на вебсайті кафедри (<http://surl.li/kuiuuq>), які є лише позитивними та вмотивованими на розвиток ОПП. ЕГ дійшла висновку, що у НАУ наявна практика збирання, аналізу врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості НАУ функціонує відповідно до положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти НАУ» (<http://surl.li/anbfl>). За результатами онлайн зустрічей зі здобувачами, НПП, представниками студентського самоврядування, роботодавцями, ЕГ констатує, що внутрішня система забезпечення якості забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОПП та їх усунення. У ЗВО функціонує відділ моніторингу якості вищої освіти (<http://surl.li/mbbri>), головним завданням якого є формування політики гарантії якості освіти ЗВО, створення та забезпечення системи моніторингу задоволеності освітнім процесом всіх його стейкхолдерів, в тому числі через механізм соціологічних досліджень, проведення аналізу показників якості вищої освіти, освітньої діяльності університету. Під час зустрічі з сервісними підрозділами ЕГ з'ясовано, що відділ внутрішнього аудиту планує, організовує та проводить внутрішні аудити, документує їх результати, готує аудиторські звіти, висновки, рекомендації та проводить моніторинг врахування рекомендацій та коригувальних дій раз на 2 роки (<http://surl.li/mbbssu>). За час існування ОПП «Економіка підприємства» другого (магістерського) рівня пропозиції щодо її вдосконалення надавалися здобувачами вищої освіти, стейкхолдерами та співробітниками кафедри. Всі рішення щодо покращення ОПП обговорюються на засіданнях кафедри та фіксуються у відповідних документах (протоколи засідань кафедри, рецензії стейкхолдерів, публічні обговорення представників академічної спільноти, відгуки про ОПП випускниками (<http://surl.li/kuiuuq>)). Процедура моніторингу ОПП здійснюється на різних рівнях: від кафедри до Ради з якості (<http://surl.li/encnt>), контроль якості викладання в університеті здійснюється у формі відкритих занять, контрольних відвідувань, анкетування та самооцінювання, згідно з інформацією, отриманою під час зустрічі з представником відділу моніторингу якості. Контроль якості результатів навчання є основою внутрішньої системи контролю, він здійснюється на рівнях ректорату, інститутів (факультетів), кафедр, науково-педагогічних працівників. Аналіз результатів анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості реалізації ОПП очима студентів представлено на сторінці відділу моніторингу якості (<http://surl.li/mbbvh>), стосовно ОПП «Економіка підприємства» якість її реалізації оцінюється здобувачами як високий (більше 60% опитаних) та достатній (майже 40%), (<http://surl.li/mawuw>). В той же час, в ЗВО не зафіксовано практики проведення моніторингу та оцінки якості ОПП на відповідність критеріям, які встановлені у процесі проведення акредитації з

боку Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, існує лише постакредитаційний аналіз зауважень і пропозицій ЕГ і ГЕР у розрізі 1-9 критеріїв (для ОП першого та другого рівнів вищої освіти). ЕГ дійшла висновку, що система забезпечення якості в ЗНУ забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності на достатньому рівні.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОПП «Економіка підприємства» другого (магістерського) рівня вищої освіти акредитується вперше, а отже немає зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитаційних експертиз. За результатами попередньої акредитації, яку проходила кафедра за ОП «Економіка підприємства» спеціальності 051 Економіка ОС «Магістр» у 2018 році рекомендації щодо поліпшення підготовки магістрів, що носять навчально-методичний характер відсутні. ЕГ констатує, що зауваження та пропозиції з останньої акредитації (Висновок експертної комісії Міністерства освіти і науки України від 03 жовтня 2018 р., <https://cutt.ly/3wz4z3Xf>), були враховані під час удосконалення ОП: забезпечувати прикладний характер пропозиції та рекомендацій під час здійснення здобувачами вищої освіти наукових досліджень в процесах курсового, дипломного проектування шляхом впровадження в практичну діяльність суб'єктів господарювання враховано, здобувачі вищої освіти додають до кваліфікаційних робіт довідки про впровадження та захищені кваліфікаційні роботи беруть участі у конкурсах на кращу роботу; зауваження щодо актуалізації пакетів прикладних програм з метою впровадження цифрових технологій в економічні процеси введено в навчальний план ОК «Бізнес-аналітика та консолідація інформації в авіаційній галузі», активізація наукової діяльності викладачів кафедри до публікації наукових робіт виконано через опублікування статей у міжнародних наукометричних базах та монографіях, що видаються за кордоном. В НАУ функціонує Відділ ліцензування та акредитації (<http://surl.li/mbcec>). ЗВО аналізує, бере до уваги і враховує зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій інших ОПП, у процесі перегляду ОПП «Економіка підприємства».

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На ОП існує практика залучення представників академічної спільноти до реалізації процедур внутрішнього забезпечення її якості. Це здійснюється як на етапах започаткування й розроблення ОП, так і подальшої її реалізації та моніторингу якості. Проведені онлайн зустрічі зі здобувачами ОПП, академічним персоналом, представниками окремих структурних підрозділів підтвердили наявність сформованої культури якості всіма учасниками освітнього процесу, яка проявляється у відповідальності, корпоративній підтримці, організованості, командній роботі та принципів взаємопідтримки та взаємоповаги. Нормативні документи, що забезпечують функціонування внутрішньої системи забезпечення якості в НАУ: положення «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти НАУ» (<http://surl.li/anbfl>). «Про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/gqvm>), «Про виявлення та запобігання академічному плагіату» (<http://surl.li/ajoud>), порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<http://surl.li/ajouf>), декларація про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти НАУ (<http://surl.li/fwskh>), декларація про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника НАУ (<http://surl.li/hdrgh>). У НАУ затверджена антикорупційна програма (<http://surl.li/bfoik>), передбачено можливість надання повідомлень про здійснення корупційних дій на захищену електронну скриньку та номери телефонів НАЗК. З метою профілактики корупційних проявів в НАУ відділ з питань запобігання та виявлення корупції (<http://surl.li/maekk>) повідомляє про стан боротьби з корупцією в Україні. У ході спілкування з фокус-групами (НПП, здобувачі) встановлено, що в НАУ проводиться перевірка на плагіат наукових робіт викладачів і здобувачів з використанням програм «Unicheck» (<https://unicheck.com/>) та регулюється Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<https://cutt.ly/rCh15zN>). Відділ моніторингу якості освіти систематично проводить анкетування в т.ч. серед студентів, результати яких наведено за посиланням: <http://surl.li/agvaw>. Під час спілкування з фокус-групами було виявлено, що в ЗВО прослідковується партнерство між усіма учасниками освітнього процесу. ЕГ змогла переконатися в залученості усіх учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти через процедури формування та обговорення проекту ОПП на рівні кафедри, проведення опитування щодо проблем реалізації освітнього процесу, використання вітчизняних практик в навчальному процесі, задля його вдосконалення (<http://surl.li/kuiuq>). ЕГ дійшла висновку, що в академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Налагоджені партнерські відносини з роботодавцями та іншими стейкхолдерами, що сприяють оновленню цілей та змісту ОПП відповідно до галузевих та регіональних запитів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. В ЗВО не зафіксовано практики проведення моніторингу та оцінки якості ОПП на відповідність критеріям, які встановлені у процесі проведення акредитації з боку Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Рекомендовано: започаткувати практику проведення моніторингу та оцінки якості ОПП у розрізі 1-9 критеріїв (для ОП першого та другого рівнів вищої освіти), що встановлені Національним агентством і не обмежуватися лише постакредитаційним аналізом зауважень і пропозицій ЕГ і ГЕР, що дозволить вчасно реагувати на виявлені слабкі сторони. 2. ЕГ наголошує на необхідності залучення більшої кількості здобувачів до процесу перегляду ОПП з метою підвищення позиції здобувачів при перегляді та зміні ОПП, на якій вони навчаються.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма має високий рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 8.1-8.4 та 8.6-8.7: ЗВО дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП, здобувачі, роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОПП, до процесу підвищення якості ОПП активно долучається академічна спільнота під час організованих кафедрою наукових заходів. ЕГ вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності ОПП Критерію 8 за наявності недоліків за підкритерієм 8.5, що не є критичними з позицій забезпечення якості ОПП та можуть бути усунуті ЗВО до початку наступного навчального року з метою посилення самої ОПП, що відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила, щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу є чіткими та зрозумілими. Вони регулюються: Статутом університету (<http://surl.li/amepd>), положенням «Про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/gqvm>), положенням «Про формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти» (<http://surl.li/dhbog>), положення «Про дуальну форму здобуття вищої освіти в Національному авіаційному університеті» (<http://surl.li/brita>), положенням «Про виявлення та запобігання академічному плагіату» (<http://surl.li/ajouf>), порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат (<http://surl.li/ajouf>), положенням «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти Національного авіаційного університету» (<http://surl.li/eisdj>), положенням «Про організацію та проведення поточного і семестрового контролю» (<http://surl.li/grmf>), положенням «Про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету» (<https://cutt.ly/fChDg1j>), положенням «Про атестацію здобувачів вищої освіти Національного авіаційного університету» (<http://surl.li/iedcq>), положенням «Про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти» (<https://cutt.ly/oChDZpv>) та іншими нормативними документами, що представлені на вебсайті університету (<http://surl.li/dccz>). Ці правила охоплюють усі типи внутрішніх нормативно-правових актів, вони легкодоступні для всіх учасників освітнього процесу. На зустрічах з НПП та здобувачами було з'ясовано, що вони є чіткими та зрозумілими для них. Також, під час зустрічі з фокус-групою студентів, підтверджений факт того, що здобувачів ОПП «Економіка підприємства» ознайомлюють з усіма необхідними документами, що містять правила і процедури, що, безпосередньо, регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Посилання на сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО відповідного проекту ОПП «Економіка підприємства» другого (магістерського) рівня з метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів – є активним (<http://surl.li/manoc>). За словами гаранта ОПП, проект програми оприлюднюється у грудні попереднього року, хоча у проекті відсутня дата оприлюднення та початку збору інформації, пропозицій щодо самої ОПП. Пропозиції та зауваження надсилаються на вказану електронну пошту: tetiana.simkova@npp.nau.edu.ua (Сімкова Тетяна Олексіївна, згідно розміщеної інформації на сайті університету,

<http://surl.li/exvuz>). В той же час, не є зрозумілою дата оприлюднення проєкту ОПП у відкритому доступі та відсутня таблиця пропозицій учасників освітнього процесу та стейкхолдерів, на сайті завантажені лише рецензії на проєкт ОПП. Проте ЕГ отримала на запит витяги з протоколів засідання кафедри економіки повітряного транспорту щодо врахування пропозицій здобувачів, випускників та стейкхолдерів. Основними пропозиціями є: додати до ОПП перелік нормативних документів та літературних джерел, які видані не пізніше, ніж за 5 років, зокрема за авторством викладачів, що забезпечують реалізацію того чи іншого ОК; оновити зміст ОК шляхом внесення змін до робочих програм, вести дисципліну «Бізнес-аналітика та консолідація інформації в авіаційній сфері»; залучати до семінарів, круглих столів фахівців-практиків, що дотичні до функціонування авіаційної галузі; оновлення ФК12 – здатність розробляти альтернативні варіанти стратегічного розвитку підприємства, ФК13 – здатність самостійно здобувати нові знання, використовуючи освітні технології в сфері економіки підприємства. Отже, ЕГ стверджує, що процес збирання, узагальнення, обговорення і оприлюднення пропозицій стейкхолдерів відпрацьований неповною мірою.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті факультету економіки та бізнес-адміністрування у відкритому доступі та в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства оприлюднені каталоги освітніх програм економічного профілю (<http://surl.li/maoip>). На офіційному вебсайті, зокрема на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту (<http://surl.li/kuiuq>) оприлюднені: Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства» другого (магістерського) рівня вищої освіти (затверджено Вченою радою від 22 травня 2023 р., протокол № 3, <http://surl.li/maolg>), яка включає в себе загальну інформацію: рівень вищої освіти, ступінь, що присуджується, галузь знань, спеціальність, форма навчання, термін навчання, обсяг кредитів, форму атестації випускників, академічні права випускників, працевлаштування випускників; описи ОК, перелік рекомендованих та альтернативних вибіркового дисциплін (<http://surl.li/maolg>), характеристика освітньо-професійної програми: результати навчання, мета програми, основний фокус ОПП та спеціалізації, особливості програми; перелік ОК: обов'язкові та вибіркового ОК. На запит ЕГ отримано затверджені, чинні робочі програми та програми минулих років. Інформація представлена в достатньому обсязі для інформування всіх заінтересованих сторін, що було підтверджено під час фокус-групи з гарантом ОПП, зустрічі зі здобувачами, роботодавцями, НПП. Під час роботи ЕГ з учасниками освітнього процесу, із стейкхолдерами з'ясовано, що наведена інформація про ОПП «Економіка підприємства» оприлюднюється вчасно, ця інформація зрозуміла, а її обсяг є достатнім для забезпечення абітурієнтів зробити поінформований вибір щодо вступу, а роботодавців – щодо цілей та змісту ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Інформація, щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу є чіткою та зрозумілою, охоплює всі типи внутрішніх нормативно-правових актів, що діють у ЗВО та є легкодоступною для тих, чії права та обов'язки регулюють.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність дати оприлюднення на сайті ЗВО відповідного проєкту ОПП та загальної таблиці пропозицій та зауважень від студентів, роботодавців та інших стейкхолдерів. Рекомендовано: сформувати узагальнюючий документ за результатами обговорення ОП із зазначенням загальної інформації про стейкхолдерів, рекомендацій/зауважень, дати отримання повідомлення та дати прийняття рішення щодо врахування/відхилення пропозицій. Розмістити його на сторінці кафедри економіки повітряного транспорту на офіційному вебсайті ЗВО для ознайомлення та аналізу всіх зацікавлених осіб.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ вважає, що рівень прозорості та публічності є достатнім, задля забезпечення високої якості надання освітніх послуг. ОПП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1 - 9.3. Враховуючи цілісність оцінювання за всіма підкритеріями, ОПП відповідає Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими, що відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ніколаєнко Сергій Миколайович

Члени експертної групи

Козловський Сергій Володимирович

Ніколаєв Дмитро Петрович